

Česká republika očima Vietnamcu

Hospodářská a kulturní studia (HKS), 2008

Úvod

V průběhu posledních měsíců dochází k vyhocení vztahů mezi vietnamskou komunitou a českými úřady. Záminkou k množství razantních zásahů českých bezpečnostních složek vůči především vietnamským obchodníkům se staly nezveřejněné zprávy informačních služeb o bujení organizovaného zločinu ve východoasijských komunitách. K eskalaci napětí přispěly také obstrukce české vlády při udělování víz pro občany Vietnamu.

Vzhledem k dominanci vietnamských obchodníků v nabídce určitých druhů spotřebního zboží je otázka vztahů s vietnamskou komunitou velice aktuální. Relevantních informací o vzájemných vztazích je nicméně nedostatek, což je hlavní důvod, proč jsme se rozhodli touto problematikou zabývat.

Hlavním cílem práce je zjistit, jakým způsobem se Vietnamci na české prostředí adaptují a jaké je generační hledisko. Je jejich život u nás přechodný nebo tu chtějí zůstat a nevracet se domů? Zachovávají si stále své zvyky nebo se natolik snaží splynout, že je potlačují?

Metodika

Výzkumná otázka:

Představuje Česká republika pro současnou vietnamskou komunitu místo pro budoucí život, nebo pouze příležitost k finančnímu obohacení?

Podotázky:

Mají v plánu prožít v ČR život, usadit se tu?

Zachovávají si stále své zvyky nebo se natolik snaží splynout, že je potlačují?

Práce je zpracována na základě získání kvalitativních dat. Je to subjektivní zhodnocení, kdy se zkoumá chování malé skupiny oslovených respondentů a to pomocí hloubkového rozhovoru. Minimalizace informačních šumů a získání dat největší vypovídací hodnoty pomůže vhodně zvolené prostředí, ve kterém bude rozhovor veden.

Rozhovory byly vedeny v domácím prostředí respondentů, tudíž atmosféra byla uvolněná a vhodná k dialogu. Otázky byly připraveny předem a během rozhovoru se na ně mohlo navazovat a rozšiřovat je. Rozhovory trvaly 30 - 60 minut a byly uskutečněny se studentkou, jež se narodila v Čechách, poté s mladou podnikatelkou, která se přistěhovala po roce 1989 a nakonec s otcem od rodiny žijícím u nás již před rokem 1989.

Respondenty jsme zvolili dle možnosti poskytnutí rozhovorů. Zvolili jsme je tak, aby se rozhovory mohly porovnat z generačního hlediska.

Kvalitativní údaje nám poskytl Český statistický úřad ohledně počtu Vietnamců v ČR, podle pohlaví a bydliště.

Literární rešerše

Vietnamská migrace do bývalého Československa před rokem 1989

Udává se, že mimo Vietnam žije ve světě více než tři miliony Vietnamců a Vietnamek, z toho téměř milion a půl ve Spojených státech amerických. Jejich odchod ze země se datuje ve větších číslech teprve od roku 1975, dokdy v emigraci žilo pouze 100 000 Vietnamců a Vietnamek, většina z nich ve Francii. Po pádu saigonského režimu v roce 1975 opustilo Vietnam převážně z politicko-ekonomických příčin přes dva miliony lidí. Vietnamština má pro označení Vietnamců žijících v zahraničí speciální výraz: Viet Kieu, což znamená „Vietnamci sídlící v cizině“. Co se týká národnosti, žijí v zahraničí téměř výlučně etničtí Vietnamci a Vietnamky - národnost Viet či Kinh, jak sami sebe někdy nazývají. Naopak zástupce některého z 53 minoritních etnik VSR lze např. v ČR spočítat na prstech.

Jednotliví vietnamští studenti k nám přijížděli již ve 40. letech minulého století. První větší skupinou však byli až váleční sirotci a děti vietnamských vojáků na konci 50. let (stovka dětí), kteří byli umístěni v dětském domově v Chrástavě na Liberecku. V 50. až 60. letech k nám na základě Dohody o kulturní spolupráci 11 (studenti) a Dohody o vědeckotechnické spolupráci 12 (praktikanti, učňové a pracovníci, kteří se vzdělávali hlavně ve strojírenství, textilním, potravinářském a obuvnickém průmyslu) přijížděli Vietnamci po stovkách. Po ukončení americko-vietnamského konfliktu zájem VSR o vysílání svých občanů do zahraničí ještě zesílil.

Mezi lety 1974 - 1977 jich k nám přijelo přes 5 tisíc na základě nově podepsané Dohody o odborné přípravě občanů Vietnamské demokratické republiky v československých organizacích. Jednalo se hlavně o mladé lidi ve věku 17 - 25 let, kteří byli školeni hlavně ve strojírenských profesích, v energetice a stavebnictví. Jejich pobyt trval šest let, do kterých byla zahrnuta šestiměsíční jazyková příprava, dvou až tříletá odborná výuka v učňovských zařízeních a výrobní praxe trvající dva a půl až tři a půl roku. Vybraní občané VSR mohli navštěvovat střední odborné školy i při zaměstnání. Vietnamská vláda pokládala přípravu kvalifikovaných sil za jednu z klíčových otázek obnovy a rozvoje země. Pro Československo představovali vietnamští dělníci a učni důležitou pracovní sílu v oborech, kde Češi a Slováci nechtěli pracovat. Počet Vietnamců u nás prudce stoupl mezi roky 1979 - 1985. V roce 1981 pobývalo na našem území již 30 000 - 35 000 vietnamských občanů, z toho dvě třetiny pracovaly v dělnických profesích. Pak došlo k postupnému snižování počtu. V roce 1985 to bylo už 19 350 osob, z toho byla naprostá většina mužů (14 973).

Vietnamci byli umístěni po celém území České republiky, nejvíce v Praze - kolem 4 000 osob. Do konce osmdesátých let se tento počet postupně snižoval až o jednu třetinu v době ukončení platnosti mezistátní smlouvy v roce 1990. Evidenci vietnamských zaměstnanců vedl každý zaměstnavatel sám, tudíž kompletní statistiky zachycující přesný vývoj neexistují. Dle Broučka je pro období 1975 - 1980 patrná živelnost ve výběru kandidátů do učení i studia a bývá označováno jako chaotická v organizaci. V první polovině 80. let byla migrace z Vietnamu do Československa údajně nejlépe organizována. Vietnamci procházejí už před příjezdem k nám nejkvalitnější jazykovou přípravou za celé období migrace. Dle Broučka dochází v druhé polovině 80. let z obou zúčastněných stran (vietnamské i československé) k vlastnímu jednostrannému využívání situace.

Československo začíná vietnamské dělníky používat hlavně v neatraktivních oborech, kde místní nechtějí pracovat, a také na záchranu při plnění plánu. Na vietnamské straně se naopak objevuje možnost migrace za úplatu. Téma využívání vietnamských pracovníků k pomoci československému hospodářství občas zazní i ve vyprávěních tehdejších vietnamských dělníků, kteří zde zůstali. Brouček tuto skutečnost dokonce vnímá jako velmi významnou a tvrdí, že se stala součástí kontinuálního vědomí vietnamské komunity, která si i pomocí ni zdůvodňuje svůj současný význam a společenskou váhu v ČR. [3]

Vietnamská komunita v ČR v současnosti - statistické údaje

Dle oficiálních statistik žije v současné době v České republice přes 47 000 Vietnamců, odhady počtu Vietnamců bez platných dokladů jsou různé: někteří zástupci vietnamské komunity se kloní k číslům okolo 10 tisíc, dle ÚOOZ se naopak jedná o počty okolo 25 tisíc. [3]

Vietnamské hospodářství - statistické údaje

Vietnamské hospodářství je přinejmenším od začátku století v prudkém nástupu. Vietnamská vláda rozpoznala, že v dětech takzvaných Boat People, tedy lidí spojených s minulým režimem, kteří byli krutě vyhnáni, tkví obrovský potenciál know-how i peněz. Někdejší exulanti a jejich děti jsou důležitým mostem mezi Vietnamem a ostatním světem. Jen v roce 2006 poslali domů přes tři miliony eur. [4]

Proč právě Česká republika?

Na tuto otázku odpověděl jeden mladý vietnamský muž: „Vietnamci jezdí do Čech, protože už jich je tu hodně, protože Češi jsou hodní a protože zákony jsou hloupé ... “ Tato spontánní reakce mnohé naznačuje a vystihuje. Dnešní příliv Vietnamců do České republiky je ovlivněn zejména existujícím zázemím komunity, která zde již vytvořila potřebné mechanismy pro nově příchozí a nabízí osvědčené modely existence. Dále je to také špatná vymahatelnost práva, jež v očích některých Vietnamců usnadňuje život v České republice. [3]

Vybraná kulturní specifika Vietnamců

Vietnamská kultura se odlišuje od kultury většinové společnosti v ČR v mnohých drobných i zásadních skutečnostech, což je často obohacující, a někdy to naopak způsobuje vzájemná nedorozumění. Vietnamská kulturní specifika a odlišnosti mohou také znemožnit požádat o pomoc, nebo se lidé v péči pomáhající organizace mohou chovat jinak, než se od nich očekává. Proto je dobré s etnickými a kulturně podmíněnými odlišnostmi počítat a rozumět jim.

Níže uvedená kulturní specifika jsou vybrána s ohledem na téma tohoto textu, na zkušenosti organizace La Strada ČR s poskytováním péče obchodovaným ženám a na zaměření organizace. Tento výčet tedy rozhodně není vyčerpávající. Zároveň by neměl sloužit k zobecňování některých vzorců chování v rámci celé komunity - stejně jako česká společnost i ta vietnamská je v současnosti již často individualizovaná (zejména v zahraničních komunitách), různé vietnamské rodiny mají odlišná schémata chování a rozhodně nelze paušalizovat. [3]

- Jazyková bariéra

Pro všechny sociální pracovníky a pracovnice byla jednoznačně největší komplikací v práci s vietnamskými klienty a klientkami jazyková bariéra a zajištění kvalitního tlumočení. Projevilo se, že všechny (i drobné) úkony a veškerá domluva s klientelou zabere velice mnoho času a energie, protože musí být tlumočena. Pokud organizace nemá tlumočnicka či tlumočnicki na plný úvazek, znamená to v praxi sehnat tlumočení kvůli každému dotazu, každé zaslané zprávě či každému termínu schůzky. Tato starost je například eliminována při práci s ruskojazyčnou klientelou, kdy je základní komunikace

možná bez prostředníka či prostřednice. Zároveň tato skutečnost ztěžovala navázání důvěryhodného vztahu mezi pomáhající organizací a klientelou a obrovská část odpovědnosti v tomto bodě ležela právě na tlumočnickovi či tlumočnici. [3]

Vlastní práce

Historie Vietnamu

Kterákoliv země má svůj nesmazatelný zápis v dějinách. Každé území má své přírodní a kulturní prostředí, jež má vliv na život nejen tamních obyvatel, ale také i ostatních zemí, které s nimi přímo či nepřímo komunikují. Proto je důležité pochopit prostředí celého Dálného východu a z toho alespoň částečně poznat odlišnou vietnamskou kulturu.

Historie Vietnamu je velmi bohatá. Pro lepší pochopení a přehlednost uvedeme jen důležité historické mezníky. První zmínka se objevuje již před téměř 3000 lety př.n.l. pomocí dynastie Hong Bang, kdy převážnou část obyvatelstva tvořili Vietové. Vietnam od roku 111 př.n.l. byl pod téměř tisíciletou nadvládou Číny. Nadvládu či boje v různém časovém horizontu měli také s Mongoly, Japonci a Francouzi. Od 16. století se země rozděluje na území severního a jižního Vietnamu. Šedesátá léta byla poznamenána válkou se Spojenými státy. Významnou osobností posledního století byl prezident Ho Či Min, který dosáhl založení Vietnamské demokratické republiky.

Co z historie se stále odráží ve vietnamské komunitě?

Vietnamský národ je typický svým lidovým charakterem. Vlivem dlouhodobého působení konfuciánství, jež kladlo velký důraz na rodinu, zůstává rodina a rodinné vztahy velmi těsné. Rodičům, učitelům, starším sourozencům se musí prokazovat úcta. Na druhou stranu mají starší povinnost starat se o „níže“ postavené. Ve Vietnamu působí poměrně silné tradice obdivu ženy a matriarchální kultury. Pravidla slušného chování učí nestěžovat situaci svým blízkým a ostatním známým stálými stížnostmi na vlastní problémy. Šetrně sdělovat problémy, diskutovat tak, aby druzí neztratili tvář, patří k tradici vietnamského slušného chování. Další důležitou hodnotou je vzdělání, a to vzhledem k dlouhému období chudoby, absenci vzdělávání a působením konfuciánské tradice. Rodiny mnohdy za vzdělání alespoň jednoho svého dítěte utratí veškeré našetřené prostředky. Stopami historie jsou provázeny i vztahy Vietnamců k jiným národům, především Číňanům a Francouzům a dále je dodnes velice živá vzpomínka na válku se Spojenými státy, jež je stále velice závažným tématem. Mnoho současníků dosud válku pamatuje a nese její následky. [5]

V rozhovorech se budeme také zajímat o dodržování vietnamských zvyků a náboženství v České republice. V následujících dvou odstavcích si o vietnamském náboženství a jejich zvycích můžete přečíst obecně. Níže se pak dozvíte, jak je to v porovnání s Českou republikou.

Náboženství

Nejrozšířenějším náboženstvím ve Vietnamu je buddhismus. Architektura chrámů je vzhledem velmi blízká těm čínským a dost daleká thajským. Přestože náboženství je stále na vládním seznamu nežádoucích aktivit, chrámy např. v Hanoji jsou plné tiše a rychle se modlících lidí, většinou mladých a žen. Z menšinových náboženství jsou přítomni římské katolíci (8-10 % obyvatel, nejvíce v JV Asii kromě Filipín), taoisté a konfuciáni. Komunisté náboženství utlačují, nicméně tradice je v zemi silná a nyní dochází k jeho oživení. Vliv náboženství a socialismu se odráží i na mentalitě lidí. [2]

Zvyky

Lidé, i přes svoji chudobu, jsou usměvaví a přátelští. Ze strachu se vyhýbají politickým debatám a ze stejných důvodů se někdy obávají pozvat cizince do soukromých domů. Ze zákona Vietnamci nesmí ubytovat cizince ve svém domě. Pokud k návštěvě dojde, je vhodné přinést malý dárek pro pána domu. Jí se hůlkami, v restauracích ale běžně turistům přinesou příbor. Ze společné misky se jídlo nabírá na soukromé talířky (ne přímo do úst). Na konci pohoštění se podává samotná rýže, pokud by si někdo vzal sousto z této rýže, urazí paní domu (znamená to, že má stále hlad). Velmi oblíbené jsou pouliční venkovní levné restaurace. Sedí se na miniaturních nízkých židličkách u nízkých stolečků. Při příchodu stačí ukázat na požadované jídlo a přitom také dojednat cenu. Je nevhodné dotýkat se něčí hlavy, či otáčet k někomu chodidla. Nahota je nepřijatelná, chrámy je třeba navštěvovat se zahalenými rameny a koleny a do vnitřní svatyně vstupovat bez bot. Vietnamci působí chudě, ale pracovitě a skromně. V návštěvníkovi Vietnamu většinou zůstane pocit, že tato země se rychle hýbe dopředu. Ve Vietnamu je viditelná zvláštní směs francouzského šarmu, pestrého a všemožnými vůněmi a pachy nasyceného Orientu a komunismu. [2]

Zvolení respondenti

Pro samotný rozhovor jsme si vybrali 3 respondenty. Prvním byla studentka, která se v Čechách již narodila. Další byla mladá podnikatelka, která se do České republiky přestěhovala po roce 1989. Posledním byl otec od rodiny, která u nás žil již před rokem 1989.

1. rozhovor s mladou studentkou

První rozhovor se uskutečnil se studentkou prvního ročníku Vysoké školy ekonomické v Praze. Slečna si nechá mezi svými českými kamarády říkat Anna, což je přezdívka vzniklá přesmyčkou jejího vietnamského křestního jména. Českou přezdívku má dle jejího tvrzení i většina ostatních Vietnamců jejího věku.

Anně je 20 let, přičemž v České republice žije již 16 let. Rodiče se do ČR přistěhovali z ekonomických důvodů počátkem 90. let.

Českou republiku hodnotí Anna jako svůj druhý domov. Vzhledem k tomu, že se její rodina do ČR přistěhovala v jejím velice nízkém věku, byl pro ní přechod na nové prostředí naprosto bezproblémový. Dle jejích slov nezažívají vietnamští imigranti žádné kulturní šoky, protože v nové zemi se začleňují do již existujících krajských komunit.

Rodina Anny má v úmyslu v České republice zůstat, což ovšem její rodiče původně v plánu neměli. Zvolit si Českou republiku za trvalý domov se rozhodli až po příznivém vývoji jejich podnikatelských aktivit. Anna dále uvádí, že čistě ekonomičtí migranti zřídka kdy přijíždějí s celou rodinou. Pokud nemá možnost zaměstnat ostatní členy rodiny například s pomocí krajských podnikatelů, volí ekonomičtí migranti raději cestu zanechání rodiny ve Vietnamu a posílání peněz domů.

Odjezd dvougenerační rodiny ale ani v jednom případě neznamená zpretrhání vazeb s domovinou. Obecně se nám zdálo, že rodinné vazby jsou ve vietnamském kulturním prostředí mnohem silnější, než je tomu ve střední Evropě.

S trvalou vazbou na Vietnam souvisí i **dodržování tradic**. Rodina Anny je poměrně sekulární, ona sama se označuje jako nevěřící (v západním kulturním prostředí bychom řekli agnostik), nicméně vietnamské náboženské symboly a sošky se u nich v domácnosti vyskytují. Její rodina dodržuje většinu vietnamských svátků a tradic, ovšem jejich náboženský význam je už částečně upozaděn. České svátky příliš neslaví, pouze si dávají dárky na Vánoce.

Ve **vztahu Čechů a Vietnamců** je dle ní klíčovým faktorem věk. Mladí lidé, kteří v České republice prožili většinu života, se cítí být součástí české společnosti, byť i oni si uvědomují své odlišnosti.

Zajímavou skutečností podle nás je, že mladí Vietnamci sice většinou nikterak netouží po návratu do Vietnamu, ale Česká republika jim často připadá jako cílová země (ve srovnání s USA či západní Evropou) nedostatečně atraktivní. Tento postoj ovšem můžeme nalézt i u velké části mladých Čechů.

Čeština Anně nedělá problém (naprosto plynulá a bez akcentu), i když přiznává, že začátky školní docházky pro ni nebyly úplně jednoduché. Dle jejího názoru klade většina Vietnamců na znalost češtiny veliký důraz - pouze její názor, nám se tato domněnka příliš nepotvrdila, viz rozhovor č. 3. Nicméně co se týče dětí, má většina vietnamských rodičů na vzdělání velice tvrdé nároky (při jinak poměrně silně kolektivistickém kulturním povědomí je důraz na osobní prosazení jednotlivce poměrně překvapivý - úspěch jednotlivce jako služba skupině?).

2. rozhovor s podnikatelkou

Další rozhovor byl veden s mladou podnikatelkou Dianou. Vzhledem k tomu, že rodina Diany a rodina Moniky Szalayové se přátelí, proběhla konverzace v domácím prostředí, kam jsme byli pozváni, a kde se dotazovaná cítila uvolněně a byla tedy i více sdílná. Jako u předchozího rozhovoru začal i tento velmi lehce a byly pokládány takové otázky, které by nezapříčinily tak její nemluvnost.

Paní Diana se narodila v hlavním městě Vietnamu – Hanoji. Vyrůstala v rodině se dvěma sourozenci. Jako jediná z nich si udělala vysokou školu zaměřenou na diplomacii a tuto školu uplatnila po dobu 3 let ve své práci na velvyslanectví v Hanoji, kde se i seznámila se svým současným manželem.

V roce 1998 odcestovala do České republiky za svým manželem, jenž sem přicestoval již dříve za prací, a nakonec tu s ním zůstala až doteď.

Situaci v České republice měla o hodně více usnadněnou a to díky tomu, že její manžel zahájil podnikání, a vytvořil tedy zázemí, které je v nové zemi pro žití potřebné.

Pro lepší představu o životě Vietnamců je dobré přiblížit jejich chování v domácím prostředí. O Vietnamcích je známo, že hodně dají na svoji rodinu, kterou mají velmi početnou, což je nejvíce vidět v jejich hlavní místnosti, která není jako u nás v obývacím pokoji, ale vše důležité se odehrává v kuchyni. V kuchyni se i odehrával náš rozhovor. Během rozhovoru byla zapnutá televize s vietnamskou telenovelou, do toho se vařilo a příbuzní a děti Diany se mezi sebou bavili a překřikovali se. Musím z vlastní zkušenosti říct, že toto vše patří mezi jejich přirozené pozadí, které ale my vnímáme spíše jako hluk.

Dále bylo ještě velmi dobře vidět, že mladší bez protestů poslouchají starší a snaží se jim všemožně pomoci.

Na otázku **proč si vybrali pro život právě Českou republiku**, mi Diana řekla, že odjela za svým manželem a ten si vybral Českou republiku, jelikož o ní slyšel od svých známých – ČR je ve Vietnamu hodně známá a to hlavně díky nabídce využít možnosti od bývalé československé vlády zvýšit kvalifikaci vietnamských občanů během období komunismu.

Pro zdejší adaptaci na české prostředí je velmi nutné umět **češtinu**, jež je všeobecně známa pro svoji obtížnost. A tato náročnost zpomaluje a někdy i znemožňuje vzájemnou komunikaci. Diana tento problém vyřešila tím, že si našla učitelku češtiny, což se velmi odrazilo na její mluvě a usnadnilo život u nás.

Diana a její rodina se živí jako většina ostatních Vietnamců prodejem textilního zboží, ale tento trend už u Vietnamců stagnuje a Diana ví, že se musí porozhlédnout v jiné oblasti. Začala chodit na vysokou školu, aby získala titul MBA a hlavně nové vědomosti a zkušenosti v oblasti cestovního ruchu. Od nového roku se chce prosadit v této oblasti a otevřít si cestovní kancelář zaměřenou na jedinou

lokalitu, a to Vietnam.

Diana je členem Svazu Vietnamců v ČR, který se snaží informovat nově příjezdějící Vietnamce o životě v Čechách. Snaží se udržovat vietnamské tradice a to pořádáním kulturních akcí, kdy například slaví svůj Nový rok nebo pro děti pořádají dětský den, ale ne jako u nás na začátku léta, ale uprostřed podzimu podle lunárního kalendáře. Dále konají kurzy vietnamštiny pro děti, jelikož je vidět velký rozdíl mezi dětmi, jež se u nás narodily a dětmi, které si ještě pamatují na svoji domovinu.

Velkým rozdílem mezi našimi kulturami jsou **stravovací návyky**. Vietnamci jsou zvyklí jíst hodně rýži, hovězí a vepřové, mořské plody a často si vaří polévky – nejznámější je Pho Bo, kterou ve Vietnamu pravidelně snídají. Česká jídla párkrát vyzkoušeli, a dokonce i některé pokrmy vaří, ale je to jen z toho důvodu, že jejich děti chodí do českých škol a jí česká jídla.

Ještě jeden rozdíl je možno vysledovat a to, že se jí hůlkami a jídlo se nabírá dle chuti ze společných mís uprostřed stolu. Maso se zajídá všemi možnými bylinkami, jež mají dobrý vliv na trávení.

Otázka týkající se náboženství byla zodpovězena stručně. Náboženství je ve Vietnamu velmi důležité a lidé jsou plně věřící. Buddhismus ovlivňuje jejich životy. Doma lze vidět, že mají malý oltářík zasvěcený Buddhovi, kterému obětují ty nejlepší pokrmy z jejich kuchyně a zapalují vonné tyčinky. Jejich náboženství ovlivňuje i vztah dětí k rodičům. Například o vydělané peníze se dělí i se svou rodinou, jež nechali ve Vietnamu a celkově se starají o své příbuzné a velice si váží stáří.

Při dotazu na **vzdělání**, které je podle Diany nedílnou hodnotou v životě Vietnamců, a je to zejména dáno historickým pozadím, kdy vzdělání bylo a někde i stále je nedostupné. Z rozhovoru bylo zřejmé, že Diana, i jakož to ostatní vietnamská komunita žijící u nás, proto velmi dbá o to, aby její děti byly vzdělané a hlavně aby excelovaly v těch činnostech, jež provozují. Jejich denní režim je plně využit – do 13h ve škole, poté oběd, kroužek plavání či klavíru, odpoledne čas na doučování češtiny, k večeru kurz karate, ve 20h večere a po ní možnost si chvíli hrát a jít spát. V tomhle duchu mají naplánovaný každý den a každou chvíli mají maximálně využitou. Nám to připadá velmi vytížené, ale oni to berou a hlavně zvládají úplně s přehledem.

Dianě jsem položila otázku, **jak si myslí, že se na Vietnamce dívají Češi?** Diana řekla hned to první, co ji napadlo: „Lidé se mě hned ptají, a kde prodáváš?“ Takže Češi mají slovo Vietnamec spojeno s trhovcem a tržnicí, a je nemožné někomu tento názor vyvrátit. Potom se dále hodně říká, že Vietnamci jsou uzavření, což je dle Diany pravda, ale vietnamská komunita se velmi snaží s Čechy sblížit, ale bohužel jsou tu velké bariéry v jazyce a také v kultuře.

Ptala jsem se ještě ohledně současné situace na holešovické tržnici, která byla do základů zničena. Diana mi řekla, že prodejci nepřišli o vše, jelikož to nebylo jejich jediné působiště, a ti, kteří vlastnili jen to, co se jim tam spálilo, tak se nevzdávají, a půjčují si od ostatních, aby začali znovu a postavili se opět na vlastní nohy – Vietnamci se snadno nevzdávají a vzájemně si pomohou v každé situaci.

3. rozhovor s otcem rodiny

Poslední rozhovor se uskutečnil s otcem od rodiny panem Johnem. Byli jsme také pozváni k němu domů, protože je velmi dobrým kamarádem paní Diany, jež nám s ním domluvila schůzku. Rozhovor již nebyl tak obsáhlý a natolik vypovídající. Faktem podle nás bylo to, že jsme se tolik neznali.

Pan John se narodil na jihu Vietnamu – ve městě Saigon, dříve pojmenováno po prezidentovi Ho Chi Min. Narodil se jako nejmladší ze čtyř dětí a do Československa se v roce 1987 dostal jako učeň a to na základě dohod mezi Československem a Vietnamem.

V Čechách poté zůstal a začal si vydělávat prodejem digitálních hodinek, jež mu přinesly určitý zisk,

který mu napomohl k otevření prvního stánku s prodejem levného textilního oblečení. Postupně rozšiřoval prostory a teď má zavedenou menší síť obchodů a restaurací.

Na otázku **proč si vybral Českou republiku**, odpověděl, že měl možnost odjet z Vietnamu díky výše uvedeným dohodám. Využil tedy šance dostat se z chudých poměrů, a tím získat vzdělání. Sám řekl, že ČR nejprve bral jako přechodné bydliště pro získání finančních prostředků, ale jelikož si nakonec u nás založil rodinu, tak zde zůstal. Podobně to je i u ostatních Vietnamců. Nechtějí vytrhávat děti zde narozené z jejich již přirozeného prostředí. Zůstal tu také z toho důvodu, že ve Vietnamu byly před 10 lety stále ještě neutěšené podmínky. Poslední desetiletí je ale vidět vzrůstající hospodářství ve Vietnamu. Nejvíce se to odráží v rozvoji a podpoře cestovního ruchu a rostoucí úrovně služeb. Tato tendence je samozřejmě nejvíce vidět ve městech. Vesnice si stále zachovávají své pomalejší tempo, ale toho se využívá v turismu, kdy se turisté jezdí dívat na tradiční způsob života v místních komunitách. Pan John nám ještě prozradil, že někteří Vietnamci si u nás vydělávají, aby měli peníze a mohli jet domů a tam začali podnikat.

Ptali jsme se pana Johna na podobné otázky jako u paní Diany. Ohledně náboženství a zvyků jsme se dozvěděli to samé. Pan John chce svým dětem připomínat tradiční zvyky, utvrzovat je v jejich náboženství a stále je zvykat na jejich jídla, aby nebyli zvyklí jíst jen česká jídla ze školních jídelen. Když poprvé přijel do ČR, byl nucen si zvyknout na česká jídla, jelikož u nás nebylo vytvořeno takové zázemí pro vietnamskou kuchyni jako dnes. Ale jak řekl, když člověk musí, tak si zvykne na vše, ale velmi rád přešel zas na vietnamskou stravu.

Pan John sám říká, že jako největší problémy, jež vidí pro adaptaci na české prostředí, je český jazyk. Všimla jsem si, že jeho čeština není tak dobrá. Čech musí asi jako i u ostatních Vietnamců zapojit malinko fantazii a dokončovat si věty sám.

Náboženství

Vietnamci jsou nábožensky založení a snaží se udržovat si náboženské návyky i v České republice. Ve svém bytě mají sošky Buddhy, obětují mu své jídlo a je to pro ně velice důležité, považují to za naprosto běžnou součást svého života.

Zvyky

Co se týče zvyklostí v jídle, jsou hodně zvyklí jíst rýži, ta k nim patří. Jsou zvyklí jíst hůlkami, ale používají i běžné jídelní příbory. České pokrmy vaří, ale kvůli dětem, které se stravují ve školních jídelnách. Ale na jejich běžném jídelníčku jsou spíše mořské plody, maso vepřové i hovězí nebo různé bylinky jako dochucovadla.

Závěr

Závěrem bychom rádi odpověděli na námi položenou výzkumnou otázku. Zajímalo nás, jestli se vietnamská komunita rozhodne zůstat v ČR, nebo jestli si tu pouze vydělá finanční prostředky a vrátí se zpět do své rodné země. Námi oslovení respondenti se shodli na jediném, a to je, že zůstanou zde v České republice i nadále. Starší generace chce zůstat právě proto, že jejich děti chodí do místních škol, zvykly si na místní způsoby a mají již zaběhnutý způsob života, který obohacují a doplňují o své tradiční zvyky a tradice, kterých se nechtějí zříci. Dalším důvodem, proč zde zůstávají, je také příznivá ekonomická situace. Původně to tak ale nebylo, chtěli si tu pouze přivydělávat, ale nakonec berou Českou republiku jako svůj druhý domov.

Mladí Vietnamci velmi často touží po životě v zahraničí, ovšem především na západ od našich hranic. Jejich původní domovina je pro ně spíše něco vzdáleného, kam se rádi zajedou podívat. Vzhledem k demografickému vývoji je pro nás pozitivní informace, že jako svůj domov, ze kterého budou možná jednou vyrážet na cesty za prací a poznáním, vnímají většinou právě Českou republiku.

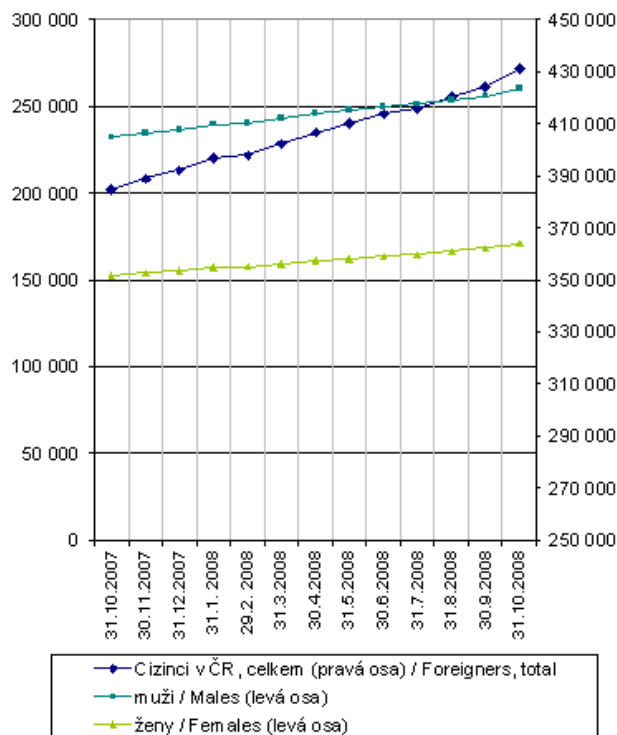
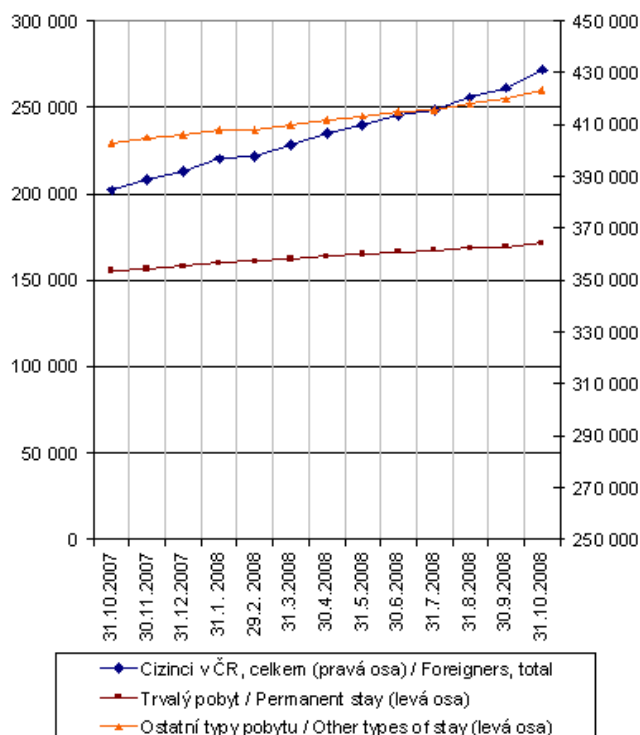
Použitá literatura

- [1]NOVÝ, Ivan, et al. *Sociologie pro ekonomy a manžery*. 2. přeprac. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2006. 287 s. ISBN 80-247-1705-0.
- [2]*Hedvábná stezka* [online]. 2006 [cit. 2008-11-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.hedvabnastezka.cz/zeme/vietnam-2/asie-vietnam-lide-zvyky-nabozenstvi>>
- [3]PECHOVÁ, Eva. *Migrace z Vietnamu do České republiky*. [online]. 2007 [cit. 2008-11-28]. Dostupný z WWW: <http://aa.ecn.cz/img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/Zprava_migrace_Vietnam.pdf>
- [4]NĚMEC, Petr a kol. *Západní Čína a Vietnam*. Praha: VŠE, 2008. 198 s. ISBN 978-80-245-1365-2
- [5]ŠÍŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha: Portál, s.r.o., 2001. 200 s. ISBN 80-7178-648-9
- [6]*Vývoj počtu cizinců v ČR* [online]. ČSÚ, 2007, 5.10.2007 [cit. 2008-12-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/06003C1864>>.
- [7]*Cizinci podle kraje, okresu a typu pobytu* [online]. ČSÚ, 2007, 5.10.2007 [cit. 2008-12-11]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/1A003CF68F/\\$File/c01t02.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/1A003CF68F/$File/c01t02.pdf)>.
- [8]*Prezident Ho Či Min* [online]. ČSÚ, 2007 [cit. 2008-12-11]. Dostupný z WWW: <<http://mpechac.webpark.cz/zabava/projevy/hocimin.html>>.
- [9]*Cizinci podle typu pobytu, pohlaví a státního občanství* [online]. ČSÚ, 2007 [cit. 2008-12-11]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/1A003CDFAC/\\$File/c01t01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/1A003CDFAC/$File/c01t01.pdf)>.
- [10]*Trvale a dlouhodobě usazení cizinci v ČR; 1985 - 2007* [online]. ČSÚ, 2007 [cit. 2008-12-11]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B9003347F1/\\$File/c01r01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B9003347F1/$File/c01r01.pdf)>.
- [11]*Cizinci v ČR podle státního občanství 1994-2007* [online]. ČSÚ, 2007 [cit. 2008-12-11]. Dostupný z WWW: <[http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B900334BBE/\\$File/c01r02.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/B900334BBE/$File/c01r02.pdf)>.
- [12]*Cizinci v ČR podle typu pobytu; 1985 - 2007* [online]. ČSÚ, 2007 [cit. 2008-12-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/B900334F9B>>.
- [13]*Top 10 st. občanství v letech 1994 - 2007* [online]. ČSÚ, 2007 [cit. 2008-12-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/B900404628>>.

Přílohy

Vývoj počtu cizinců v ČR - měsíční údaje - 2007/10-2008/10

Trend in the number of foreigners - monthly data; 2007/10-2008/10

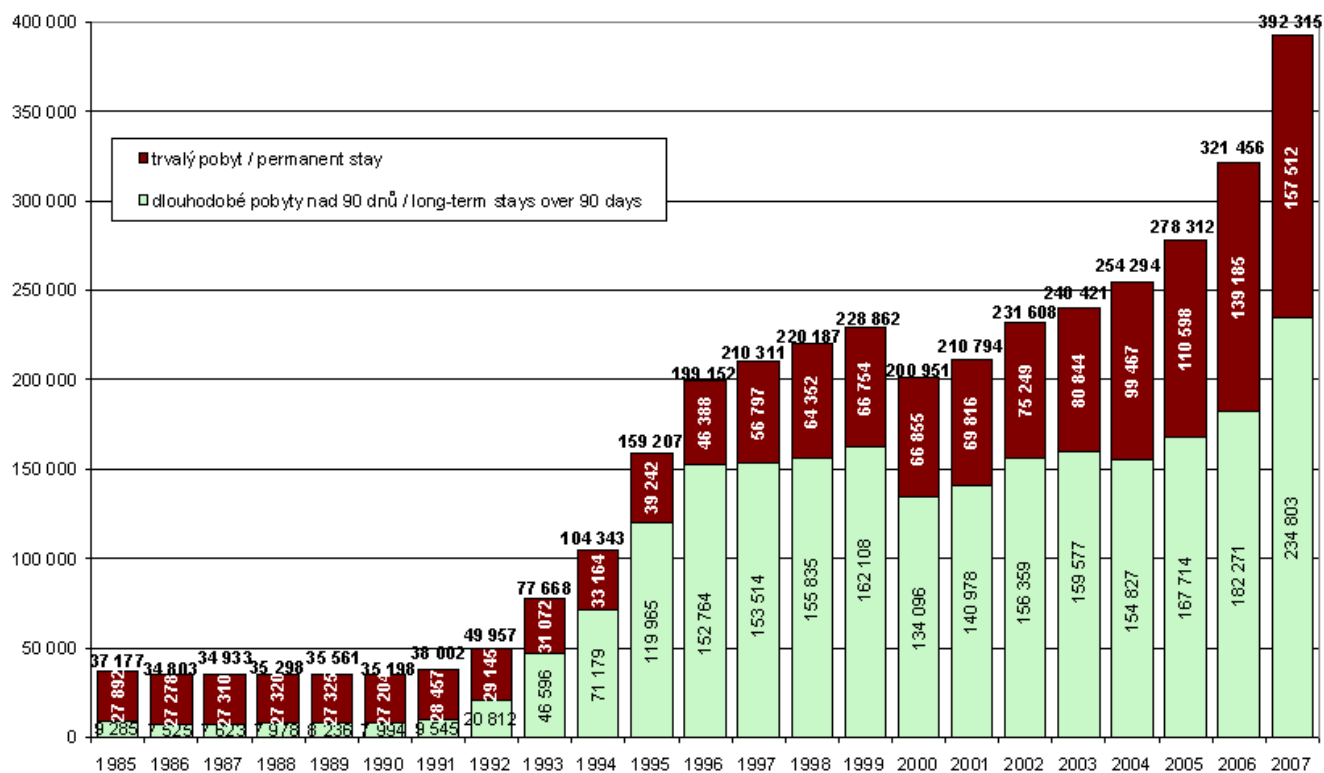
zdroj [6]

Projev prezidenta Ho Či Min „Vlastenecké nadšení má trojí cíl. Přemoci hlad. Přemoci nevědomost. Přemoci nepřítel. A způsob, jakým to lze udělat, je tento: spoléhejte se na lidovou armádu a lidskou morálku, abyste získali blaho pro lidi. To je důvod proč každý obyvatel, ať už je jeho povolání jakékoli, ať je to intelektuál, rolník, dělník, obchodník nebo voják má povinnost pracovat rychle, pracovat dobře, pracovat tvrdě. Každý Vietnamec bez ohledu na věk, pohlaví nebo postavení se musí stát bojovníkem na jedné z těchto front: vojenské, ekonomické, politické nebo kulturní. Každý by měl realizovat heslo: odolnost celého národa, absolutní odolnost. Pokud jde o výsledky tohoto nadšení, zde jsou: každý se nají dosyta a bude přiměřeně oblečen. Každý bude umět číst a psát. Všichni naši vojáci budou mít vlastní existenční zabezpečení a dostatek zbraní. Národ se stane nezávislý a jednotný. Aby bylo těchto úspěchů dosaženo, žádám každého, aby se zavázal - staří (by měli) povzbuzovat mladé, aby nám mohutně pomáhali v naší práci. Děti (by měly) překonávat jeden druhého v práci ve škole a pomáhat starším. Obchodníci a výrobci (by měli) zvyšovat své obchody. Rolníci a dělníci (by měli) zvyšovat svou výrobu. Intelektuálové (by měli) tvořit. Technici (by měli) vynalézat. Úředníci (by měli) sloužit lidem co nejoddaněji. Profesionální armádní a partyzánské jednotky (by měly) udeřit s větší zlostí proti nepříteli a uchvátit zejména zbraně.,,

zdroj [8]

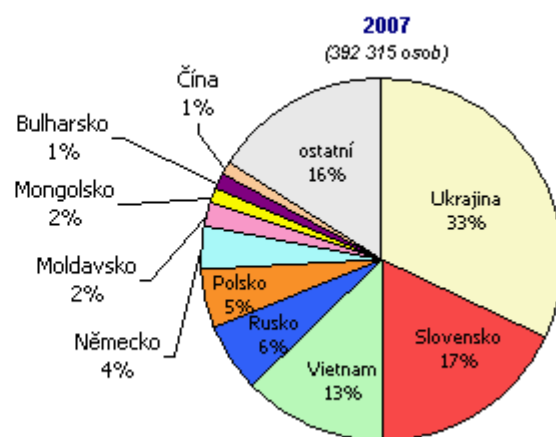
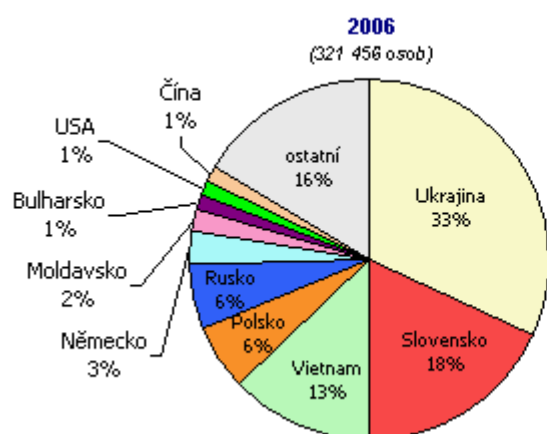
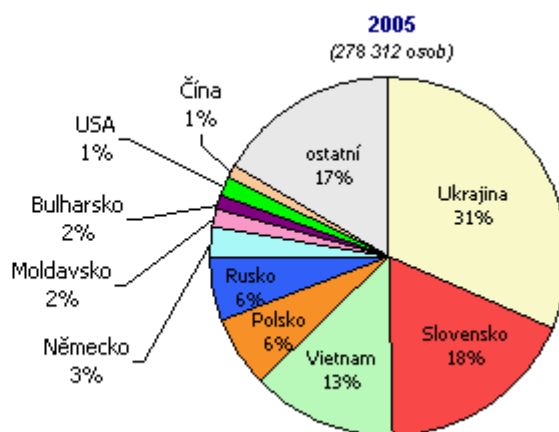
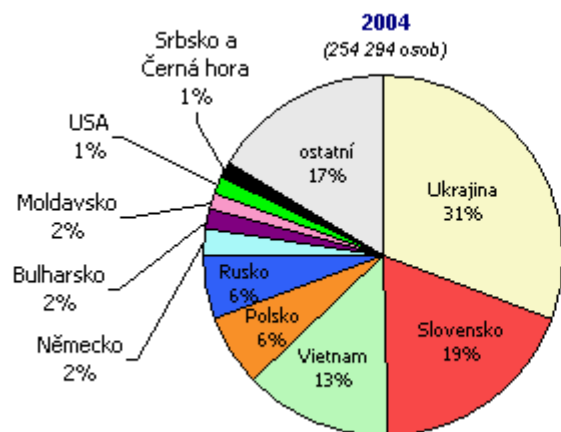
Cizinci v ČR s trvalým pobytem a dlouhodobými pobyty nad 90 dnů; 1985 - 2007 (31.12.)

Foreigners by type of residence; Pramen: ČSÚ, ŘS CPP MV ČR

zdroj [12]

Počet cizinců v ČR - G12 Top 10 st. občanství v letech 1994 - 2007

zdroj [13]

Počet shlédnutí: 303

From:

<https://www.hks.re/wiki/> - Hospodářská a kulturní studia (HKS)

Permanent link:

https://www.hks.re/wiki/ceska_republika_ocima_vietnamcu

Last update: **29/05/2024 19:36**

